СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 99. Джерзі Сити, Н. Дж., Субота, 2-го травня 1942. — No. 99. Jersey City, N. J., Saturday, May 2, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

МОЖНА ВИГРАВАТИ НА ПОЛЯХ БОЇВ, А ПРОГРАВАТИ ВІЙНУ В ФАБРИКАХ...

САН ФРАНЦІСКО. — Доналд М. Нелсон, голова Ради Воєнної Продукції, заявив через радіо, що воєнна продукція Америки, Англії й Росії є сьогодня вища від такоїж продукції Держав Осі. Та, казав він далі, треба намятати, що Держави Осі довго приготовлялись до війни і мають значні резерви. Тому треба їх ще й на тому полі перемогти, а того покищо ще нема. Ось тому, підкреслював Нелсон, треба нам усім добре намятати, що війна буде вправді виграна на полях боїв, але може бути і легко програна у фабриках Америки. Тому і треба нам всім працювати завзято і без перерви. Бо можемо ту війну програти, казав Нелсон, якщо так не буде. А як програємо, то ніхто не буде цікавився тим, на кого ми захочемо тоді скидати вину за прогру. Усі будемо винуваті: заряд фабрик, робітники і уряд.

ХОТІЛИБ МАТИ „ОТВЕРТУ ШАПУ".

ШІКАҐО. — Торговельна Палата, Злучених Держав домагається, щоб привернути „отверту шапу" в цілім краю, як теж скінчити з 40-годинним днем праці. Пропонує, щоб Офіс Адміністрації Цін дістав уповажнення контролювати в часі війни заробітні платні. Ось ті ухвали повзято з нагоди річних нарад. Також заявленося проти страйків, коли вони звернені проти федеральної, стейтової чи місцевої влади.

ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ГОДИН ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресовий Комітет для Морських Справ рішив більшістю голосів предложити законопроект, який заявляється за продовження основного тижня праці до 48 годин, замісць 40 годин, як є тепер. Комітет є теж за те, щоб в часі війни [illegible] діяльність робітничих юній, що звернена проти „отвертих шап".

ВОЄННІ ФОНДИ ДІЙШЛИ ДО 162 БІЛІОНІВ.

ВАШИНҐТОН. — Урядовий звіт подає, що від липня 1940. року конґрес дав до розпорядимости воєнного запотребовання суму $162,416,000,000. В тому є і ті фонди, що були дані на ці потреби через Рікон-струкшен Файненс Корпорейшен.

РОЗДІЛЕНО ПРОДАЖУ ВОЄННИХ БОНДІВ.

ВАШИНҐТОН. — Державна Скарбниця вже розділила на повіти квоти, які повинні бути осягнені з розпродажі Воєнних Бондів. Розподіл відноситься до 3,070 повітів по цілих Злучених Державах. Секретар Морґентав є певний, що ціле населення піде за покликом президента Рузвелта і возьметься щиро за добровільне купно бондів. Як відомо, президент є проти примусової розпродажі. На пять повітів міста Ню Йорку призначено суму, що виносить понад 95 міліонів долярів. Але є такі повіти, як от в Савт Дакоті, на які призначено тільки $100.

ПРОТИ ВОЄННИХ НАДМІРНИХ ЗИСКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Між державною скарбницею і Буджетовим Конґресовим Комітетом прийшло вже до порозуміння в справі вкорочування зисків, нагромаджуваних підчас війни. Отже держава забиратиме 90% з зисків тих корпорацій, яких зиски перейдуть законом означену певну висоту. Досі було так, що від перших 20,000 долярів надмірного зиску побирала державна скарбниця титулом податків 35%. Це зростало в міру дальших зисків в такий спосіб, що від $500,000 побирано 60%. Секретар Морґентав пропонував податок від надмірних зисків в сумі від 50 до 75%. Та кажуть, що президент є за те, щоб оподаткувати надмірні зиски якнайвище. Це є один з пропонованих президентом способів, щоб спинити інфляцію. Це все ще буде дебатоване, заки буде предложене конґресови і є можливі певні зміни.

СЛУШНЕ ОБУРЕННЯ НА ДУРНУ ЦІКАВІСТЬ.

НЮ ЙОРК. — Місто Ню Йорк мало пробу справдішнього затемнення. Ля Ґвардія, мейор міста, каже, що воно назагал випало добре. Було це свого роду поготівля. Практиковано те, що вивчено на досвідах Лондону й інших бомбардованих міст. Та найгірше озлобило Ля Ґвардію те, що в самім центрі міста, довкола Таймс Сквер, зібралося до міліона людей, що крутилися без потреби серед темноти. Мейор цілком слушно стверджував, що колиб так у такому моменті зачали падати бомби, то булаб страшна катастрофа. Коли є повне затемнення, то воно є не тільки для тих, що це переводять, але й для цілого загалу. Всі мають сидіти в хатах, клюбах, чи ресторанах, а не вештатись по вулицях. Повне затемнення треба переводити для ратункового персоналу, щоб не повторились ті траґічні сцени, що були в Лондоні, де люди гинули чи були поранені не від ворожих стрілен, а своїх власних.

„ВІЛЬНІ ФРАНЦУЗИ" ХОТІЛИБ СТАТИ ОФІЦІЙНИМ ПРЕДСТАВНИКОМ ФРАНЦІЇ

ВАШИНҐТОН. — В столиці перебуває тепер Адріен Тіксіе, представник Національного Комітету Вільних Французів, що має свій осідок у Лондоні. Він веде переговори з департаментом стейту, змагаючи до цього, щоб Злучені Держави визнали згаданий Комітет як офіційне представництво Франції. Кажуть, що є така можливість, але готова вона здійснитись доперва тоді, коли Ляваль, що є тепер в французькім уряді в Віші, зачне свою „тісну співпрацю" з Німеччиною. Іде про те, як далеко ця „співпраця" буде сягати. Департамент стейту поступає у тій справі дуже осторожно, бо не хоче зробити нічого такого, з чого користалиб Держави Осі, щоб підбурювати французький нарід проти Америки. Далі Злучені Держави хотілиб точніше знати, що той Комітет Вільних Французів собою уявляє, себто, як дійсно відноситься до нього сам французький нарід, що, очевидно, в теперішніж часах тяжко справедливо провірити.

ПРИПИНИЛИ НІМЕЦЬКИЙ ЧАСОПИС

ВАШИНҐТОН. — Ґенеральний почмайстер Вокер оголосив, що на поручення ґенерального прокуратора Бидла заборонив поширювання через почту часопису „Філядельфія Геролд", що є тижневиком і видається німецькою і англійською мовою. Часописові закидується злочин бунту, виявлюваний його пропаґандою, зверненою на ослаблення воєнних змагань, як теж повторюванням того, що передає пропаґанда Держав Осі. Часопис був друкований в яких 10,000 примірниках. Його видавці друкували теж ріжні брошури і часописи для Німецько-Американського Бунду. Видавець Вилйем Ґраф каже, що від Перл Гарбор „часопис був уже на 100% американським".

ЗНИЩИЛИ 20 ЯПОНСЬКИХ ЛІТАКІВ

МЕЛБУРН. — Комунікат Воєнної Кватири Обєднаних Держав подає про налет на Нову Ґвінею, підчас якого знищено цілковито або сильно ушкоджено 20 японських літаків.

ЗНОВУ БОМБАРДУЮТЬ КОРЕҐІДОР

Геройський Кореґідор, що мав кілька днів „відпочинок", бо японці знемоглися, зістав знову бомбардований. І то, як каже воєнний комунікат, дуже сильно.

БІЛЯ ЧОТИРИ ТИСЯЧІ ЛІТАКІВ БОМБАРДУЮТЬ НІМЕЧЧИНУ

ЛОНДОН. — Британська повітряна команда уживає нині біля чотири тисячі бомбовиків і боєвих літаків в бомбардуванні німецьких міст і тих промислових центрів, які лежать в чужих краях, але виконують для німців ріжну воєнну роботу. В останнім дни британські літаки присвятили увагу французьким фабрикам летунських моторів в Женевідіє і Аржетіль. Також британські бомбовики відвідали цілий ряд інших промислових центрів, положених в Бельґії, Голяндії і самій Німеччині. Німецькі бомбовики відплачувались тим, що бомбардували анґлійське місто Норвич.

ТЯЖКІ БОЇ НА СОВЄТСЬКІМ ФРОНТІ

ЛОНДОН. — Совєтські звідомлення подають, що їхні війська відбили сильні атаки німецьких військ, десь на центральнім фронті. В атаках німці уживали сотки повзів. 160 повзів знищено, як теж на полі бою залишилось 14,000 трупів німецьких вояків, подають совєтські звідомлення. Зате німецькі звідомлення говорять, що це совєтські війська атакували німецькі позиції і ті атаки зі стратою для Совєтів німці відбили. Проте обі сторони вповні годяться, що на центральнім фронті ведуться завзяті бої, які потягають за собою великі втрати.

ВИРОСТАЮТЬ НОВІ КИТАЙСЬКІ МІСТА

ЧУНКІНҐ. — Китайці найдовше боряться проти чужої агресії. В війні вони загартувались і в деяких випадках набрали кращої практики і кращого пристосування до війни, ніж це зуміли зробити европейські народи. Деякі китайські великі міста від пяти літ зазнають такого бомбардування, яке зазнавав минулого року Лондон. Вслід за тим китайське цивільне населення повиносилось з великих міст і потворило нові міста, які вбільшости є зариті під землею. Люди вирубують в скалах, або вглибоких річних берегах, схоронища і там не лиш мешкають, але промишляють, а навіть закладають більші фабрики. Деякі цього роду нові міста мають вже по 10,000 мешканців.

ВИТАЮТЬ ГЕРОЯ В РІДНОМУ МІСТІ. — Ст. Луіс, родинне місто американського летуна Едварда Г. О'Гера, що зістрілив 6 японських літаків, витає летуна нарадою. Він стоїть в авті, в котрому попри нього сидять: його мати й жінка. Місто подарувало йому теж годинник.

СТАЛІН ЗАЯВЛЯЄ, ЩО СОВЄТИ НЕ ХОЧУТЬ ЧУЖИХ ЗЕМЕЛЬ, ЛИШЕ ХОЧУТЬ „СВОБОДИ" ДЛЯ НИХ

МОСКВА. — З нагоди робітничого свята Першого Травня совєтський диктатор Йосиф Сталін виголосив промову, в якій заявив, що Совєти не мають ніяких зазіхань на чужі землі, тільки хочуть висвободити з фашистівської неволі деякі чужі народи. Дослівно він сказав: „Наша ціль є ясна і шляхотна — ми хочемо висвободити совєтську землю від фашистівських лайдаків. Ми хочемо висвободити наших братів в Україні, Молдаві, Білорусі, Литві, Естонії і Карелії від цього сорому і безчестя, в яке вкинули їх фашистівські лайдаки". Сталін заявив, що червона армія сильна і вона буде далі боротись з наїзниками, доки не осягне повної перемоги. Іншого виходу нема, заявляв Сталін. Він далі говорив, що Британія і Америка дають Совєтам чимраз більшу поміч. Водночас німці слабнуть. Їх армія і воєнні матеріяли маліють, також вичерпуються їх сирівці. Сталін закликав червону армію до найвищих зусиль, щоб іще цього року можна було осягнути перемогу над ворогами.

СОВЄТИ ДІСТАЮТЬ ВІД АМЕРИКИ ПОВНУ ПОМІЧ.

КУЙБИШІВ. — З Москви до Куйбишева повернув американський амбасадор Стендлі. Він мав в Москві розмову з премієром Сталіном. Підчас розмови Сталін офіційно заявив, що Совєти дістають від Америки всю ту поміч, яку обіцяли їм представники Америки. Під тим оглядом Совєти вповні задоволені. Амбасадор Стендлі також говорив, що та поміч Совєтам заключається головно в бомбовиках і боєвих літаках. Крім літаків Совєти дістають теж іншу поміч. Та поміч, не звертаючи уваги на ріжні транспортові трудноші, буде до Совєтів напливати в усе збільшеній скількости.

СТРІЧА ГІТЛЄРА І МУСОЛІНІ.

БЕРН. — В авторитетних колах говорять, що на днях має відбутись стріча між Гітлєром, Мусолінім і японським амбасадором до Берліна, ґен. Омішою. Та стріча можливо, що вже відбулась. Про неї натякали пару днів тому японські ґазети. Згадані особи мають здибатись, чи вже здибались, у Відні. Там вони мали точно обговорити надходячу весняну кампанію і мали скоординувати свої воєнні потягнення. В той спосіб Німеччина, Японія і Італія хочуть у цій війні створити один великий фронт.

НІМЦІ РОЗСТРІЛЯЛИ 18 НОРВЕЖЦІВ.

СТОКГОЛЬМ. — Німецькі окупаційні власти перший раз пристосували масові розстріли до норвежського народу. Вони розстріляли 18 норвежців з пімсти за те, що невідомі справники скрито вбили двох німецьких поліціянтів з Ґештапо. Розстріляні норвежці в ніякому разі не могли виконати вбивства, бо від березня ц. р. вони знаходилися в тюрмі, під наглядом німецької поліції. Пару місяців тому їх арештовано за те, що вони пробували втекти в лодці до Анґлії. Німці кажуть, що при них знайдено теж зброю. На всякий випадок розстріл тих 18 норвежців не стояв в ніякім дійснім звязку з вбивством німців, а був лише дикою пімстою за вчинок інших.

ЧОРЧИЛА ПАРТІЯ ВТРАТИЛА ДВОХ ПОСЛІВ.

ЛОНДОН. — В двох виборчих округах відбулись додаткові вибори до британського парляменту. Король „ушляхотнив" двох бувших послів і міністрів, Дейвида Марґесона і Мура-Бранбазона і як такі вони увійшли до палати лордів. На їх місце треба було вибрати двох нових послів. Консервативна партія Чорчила виставила поновно двох своїх кандидатів, але оба вони перепали. Вийшли нові люди, які справді заявили, що будуть піддержувати уряд Чорчила і його конструктивно критикувати, зате не будуть належати до консервативної партії. Виходить, що анґлійський загал стратив довіря до політичних партій і в нинішню пору волить безпартійних людей.

ХАРЧЕВІ РЕФОРМИ В ЛОНДОНСЬКИХ ГОТЕЛЯХ.

ЛОНДОН. — В виставних лондонських готелях і ресторанах подавано дуже дорогі обіди, за які пересічний чоловік не міг ніяк заплатити. Це викликувало негодування з боку широкого загалу. Заряди готелів і ресторанів впевняли, що така дорога ціна на обіди не тому, що вони далеко ліпші від інших, лише тому, бо виставний готель багато коштує вдержати і обслужити, тому треба за обслугу більше цінити. У висліді міністерство прохарчування зарядило, що в виставних готелях і ресторанах мають обіди коштувати не більше, як пять шілінґів, себто біля американського доляра. Але згадані готелі і ресторани можуть наложити відповідну ціну за обслугу, себто „ковер чардж". В деяких випадках цей „ковер чардж" наложено два і три рази стільки, що сам обід. У висліді обіди ще більше подорожіли.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Смерть Ізоляційної Ілюзії

У минулий понеділок відбулося в Канаді незвичайно замітне голосування. Мали виборці вирішити, чи звільнити доміньяльний уряд від даної ним підчас виборів обіцянки не заводити примусової військової служби для воювання поза Канадою. Більшість голосів виборців рішила звільнити уряд від цеї обіцянки. Отже тепер уряд Канади має право покликати до військової служби й посилати вояків воювати, де він тільки вважає за потрібне.

Уже саме віддавання урядом під рішення народу питання звільнення від обіцянки, даної вчас виборів, є небувалим фактом. Звичайно раз вибрані урядники за дані ними підчас виборів обіцянки не журяться. Коли їм треба змінити погляд, зміняють. Буває інколи навіть і таке, що вони, даючи обіцянки, вже згори мають наміри їх не додержати.

Коли навіть зайдуть поважні причини для зміни обіцянки вже після виборів, навіть у таких випадках вибранці народу не люблять піддавати такої справи щераз до народнього вирішення, бо вже само таке піддання стверджує, що вони будьщобудь помилилися, а звісно люди публично признаватися до помилки не люблять.

У даному випадку одначе так само сильні арґументи промовляли за те, щоб канадійський уряд піддав справу примусової служби для народнього вирішення. Цей уряд мусів памятати, якто в 1917. році французькі канадійці противилися загальній військовій службі і, коли ті уряд Канади завів, то вони на ріжні способи почали від війська викручуватися, а коли потім Лорієр виступив з програмою проти військової служби, він добув у грудні 1917. року майже всі місця в доміняльнім парляменті. Отже вже справа єдности домінії вимагала, щоби справи не форсувати, щоби народові нічого не накидати.

Правда, само голосування ще не переконає французьких канадійців про невидержливість їх ізоляційного становища, як не переконав навіть Перл Гарбор американських ізоляціоністів, що вони помилялися. Забагато причин склалося на те, що французькі канадійці таке становище займають, причини, що в більшости лежать у минулому; тому теперішність нескоро їх усіх вилікує. Та все таки багато з того нерозумного завзяття, що є їх спадщиною нещасного минулого, пропаде власне завдяки тому, що вони могли принаймні висказатися при голосуванні так, як вони щиро, хоча помилково, вірили.

Хоча в французькому Квібеку ще було й тепер майже чотири рази більше голосів проти військової служби, ніж за неї, все таки сама свідомість, що поза Квібеком Канада заявилася три рази більшою силою за військову службу, мусить заставити Квібек подумати, що він є частиною Канади й як такий він мусить піддатися вислідові більшости Канади. Може в зеркалі вислiду цього голосування Квібек побачить, що ставлення себе в опозицію проти всеї Канади є пустою парохіяльщиною, яка мусить уступити місця новому розумінні спільности інтересів. Французькі канадійці не можуть уже на майбутнє користати зо захорони, яку дає Канада, Британська Імперія й Обєднані Держави, а при тому невідповідально заявляти, що їх хата зкраю.

Війна Повинна Навчити Жертвенности

То правда, що тепер всі наші зусилля повинні йти на те, щоб перемогти у війні націстів, фашистів та ніпонських загарбників. Та щоб до тієї цілі дійти, то ще потрібно теж і великої жертвенности з нашого боку. І то від усіх шарів суспільности. Кожна людина може докинути свою маленьку частку до того, щоб дійти вкінці до перемоги. Та хто думає тільки про остаточну перемогу на фронті, а не думає, що перше всього ми всі, канадійці й американці, мусимо самі себе перемогти, щоб навчитися бути жертвенним, той розминається з ціллю.

Але й той, хто ставиться до теперішньої війни в такий спосіб, що ми головно тому воюємо, щоб оборонити себе та свій довоєнний спосіб життя, той теж не розуміє, про що ходить у цій війні. **Бо іде про це, щоб не тільки оборонитися, щоб не тільки перемогти ворога, але й щоб нам усім перейти підчас війни пробний вогонь та переродитися на нових канадійців, американців, британців, українців і т. д.**

Чи не бачимо, як от Британія вже почасти переродилася під пробним вогнем війни! Міліони британців навчилися тепер ще більше дорожити демократичним ладом життя! Міліони навчилися ще палкіше любити свою батьківщину! А заможні верстви суспільности навчилися уже жити більш по сусідськи з простою робітничою верствою. Багато людей, що привикло до висококопанського життя, навчилися, що можна обходитися вигідно й з двома-трома кімнатами, пів фунтом цукру на тиждень, малесеньким наділом мяса та збільшеним наділом хліба й городини. Загально британці за час війни почасти навчилися бути й більш жертвенними. Одним словом, війна перероджує Британію. Приготовляє її до нового життя по війні.

Світ вже й тепер не такий, як був перед війною. А поки війна скінчиться, то ще більші зміни зайдуть. Можна припускати, що до кінця війни люди загально стануть більш працьовитими, більш діловитими, скромнішими, жертвеннішими, та більш обєднаними, добрими сусідами.

Значить, що підчас війни є дійсно два фронти: воєнний фронт і домашній фронт. І домашній фронт не менше важний від воєнного фронту. Колиб домашній фронт не дописав, то воєнний фронт може провалитися. Але ще так є, що багато людей цього якслід не розуміє.

Мало ще хто розуміє, що в дійсности і кожний громадянин в державі, що не носить вояцького однострою, є свого роду бойовиком. А щоб цивільний бойовик став найбільш корисним у часі війни, то потрібно, щоб навчився жертвенности. **Та треба памятати, що не тільки той жертвенний, що якнайбільше грошей дає на справу війни. Жертвенним можна бути й працею. В дійсності така жертвенність, то навіть найбільш доцільна й потрібна.** Коли стане щиро до праці для справи війни чи якого іншого великого діла цілий нарід, то хто міг би встоятись проти нього?

Всяке бо велике діло вимагає, щоб людина зріклася своїх самолюбних забаганок, замилування до великого „комфорту", панського смаку до ласих обідів, і тим подібного. Того тепер вимагає від кожного громадянина і розумний Дядько Сем і загартований до твердого життя Джек Кенок. А Джан Бул заставляє навіть і своїх лордів обходитися без панських обідів! Тепер бо такий час, що найважніше, аби вояки, летуни та моряки Дядька Сема, Джана Була та Джека Кенока мали подостатком доброї поживи та мали чим стріляти!

Та не треба думати, що спеціяльно канадійцям та американцям українського походження треба вчитися жертвенности. Українці якраз тим визначаються, що гостинні та жертвенні. Нам усім, що є громадянами Канади та Злучених Держав, потрібно деньденно вправлятися в жертвенности, і то в жертвенности у вищому розумінні, себто у такому, що за жертвенність приймається щиро-жертвенний настрій, як теж і працю з посвятою для великого діла.

Памятаймо, що всі ми, американці й канадійці, маємо бути добрими сторожами та працівниками на домашнім фронті, на те, щоб виграв цю війну наш воєнний фронт!

О. Івах,
Винніпеґ, Ман.

ҐЕН. АНДЕРС ПРО ВОЄННУ СИТУАЦІЮ

Прибувший з СССР до Лондону польський ґенерал Владислав Андерс, командант польських військ в Росії, дав англійським журналістам обширне інтервю про положення на фронтах в Росії та деінде. Аґенція „Ройтера" розіслала ці виводи польського ґенерала, з якими хочемо познайомити теж і інших читачів. Ось вони:

1. Біжучий рік буде критичним не тільки для Німеччини, але також для Обєднаних Держав.

2. Якщо німцям не поведеться в теперішній кампанії, то це ще не означає, що Обєднані Держави осягнули перемогу. Та вже 1943 рік буде лекшим для аліянтів. Саме тому німці кинуть тепер усе на фронт, щоб закінчити кампанію в 1942 році. Для тої цілі вони поробили ґіґантичні приготовання та стягнули військо з усіх сторін. Всі механізовані частини, які були стягнені майже в цілости з фронту зимою, вже готові до наступу.

3. Німці кинуть на московський фронт щонайменше 25 механізованих дивізій. Теперішня реорганізація механізованих частин полягає на творенні менших дивізій, що уможливлює їм більшу рухливість.

4. Головний німецький напад є сподіваний на просторі між Старою Руссою та Смоленськом, відтак в Україні в напрямі Кавказу. Німці мають по своїм боці такі адути: диспонують добрими ґенералами та добрими штабами (ґен. Андерс вичисляє таких ґенералів як Рундштедт, Бок, Кайтель); далі вони мають величезну скількість воєнного матеріялу, випродукованого в Німеччині та окупованих нею краях.

5. Німецький удар буде дуже сильним. Тому ґен. Андерс дораджує, щоб аліянти відкрили негайно другий фронт на заході.

6. Обговорюючи перебіг воєнних операцій, ґен. Андерс твердить, що німецький напад на СССР в червні 1941 р. дуже заскочив червону армію. Німці, каже він, вірили, що в СССР вибухне повстання, та що їм через те не прийдеться довго воювати. Але на цьому вони завелися. Тому мусять ще далі воювати. Вони не приготовилися до зимової кампанії, тому потерпіли великі втрати. Болото, а відтак мороз і сніги, задержали німецькі повзи та транспорти. Морози в Росії сягали до 53 ступнів понижче зера. А вже при 25 ступнях замерзала німецька синтетична ґазоліна. Військо не мало належних зимових убрань і радило собі в той спосіб, що одягалося в цивільні одіння.

Та не зважаючи на ці всі труднощі, говорив ґен. Андерс, німецький вояк назагал видержав. Московські протинаступи вправді принесли значні тактичні успіхи, однак не змінили стратеґічного положення.

Успішний опір большевиків, твердив ґен. Андерс, треба завдячувати хоробрости та відвазі червоної армії. Крім того, дика поведінка німців в окупованих територіях СССР вплинула значно на завзятість червоної армії. Німці палили села й міста, розстрілювали та вішали цивільне населення; також розправлялися безоглядно із совєтськими полоненими. Совєтський вояк воює з великою завзятістю, бо переконаний, що коли попаде в німецький полон, то йому грозить смерть.

7. Совети мають багато повзів та добру артилерію. В розмові з ґен. Андерсом Сталін заявив, що Анґлія сповнила свою обітницю, бо достарчила Росії те, що обіцяла.

8. Обговорюючи стратеґічне положення, ґен. Андерс заявив, що досі німці виказали льоґіку у своїх воєнних операціях, бо тримаються стисло давно визначених стратеґією напрямних, які знали ще такі великі полководці як Олександер Македонський, Ганнібаль, Наполеон і Людендорф. Ця тактика полягає на концентрації ґіґантичних армій, щоб завдати противникови рішальний удар. Вони не розпорошують своїх сил ударами в кількох місцях. Тому то разом з німи й їх противники, мусять змінювати тактику. Нема тепер фронтових ліній дивізій та корпусів. Ці військові тіла є радше розміщені вглиб. Ці формації мають бути в сталій боєвій готовости, не тільки на переді, але також на крилах та в запіллі. До такої тактики вимагається безоглядної координації всіх родів зброї - повзів, літаків, піхоти та артилерії. Артилерія мусить бути на фронті, майже в перших рядах. Боротьба на східному фронті рівнож показала, що артилерія є рішальною зброєю в проти-тенковій боротьбі.

9. Щодо орґанізацій польської армії в СССР, ґен. Андерс заявив, що мала вона чимало труднощів головно тому, що поляки були розсіяні по цілому СССР. Одначе при допомозі совєтського уряду скоро вдалося зорґанізувати кілька дивізій. В СССР є вже 4 добре зорґанізовані польських дивізій. Сталін обіцяв, що польські війська увійдуть першими на територію Польщі, коли німці будуть з неї прогнані.

10. Польські вояки смертельно ненавидять німців. В наслідок пережитих терпінь воявтво польське стало дуже релігійним. Совєтський уряд не ставить йому жадних перешкод у виконуванні релігійних практик. Каже, що большевики звільнили польських священиків та капелянів, які досі були в концентраційних таборах.

Закінчив ґен. Андерс своє інтервю так: Вірте мені, мої панове, що польські вояки на Близькому Сході будуть боротися як льви, бо уважають, що теперішня війна є хрестоносним походом, цебто боротьба за релігію проти поганства.

Ґен. Андерс не згадав ні одним словом про політичні справи, себто про відносини між совєтським урядом і урядом ген. Сікорського в Лондоні, коли іде про такі питання як справа східних границь Польщі.

З Церковних Справ Під Німецькою Окупацією в Україні

НЮ ЙОРК. — Польська ґазета „Нови Свят" з 28. квітня 1942 року пише таке:

„Краківські Вісті" з 5. квітня оголосили відповідь православних церковних достойників, єпископа краківсько-лемківської дієцезії Паладія та єпископа Холмської дієцезії Іляріона, на останній лист митрополита Шептицького, який піддав під дискусію можливість злуки української греко-католицької та української православної церкви. Єпископ Паладій заявив, що за згодою митрополита Діонізія, голови української церкви в [illegible] Губернаторстві, є готовий усунути всі перешкоди, які стоять на шляху до реалізації того великого завдання, яким був би поворот до стану з XVI. віку, коли то наступила схизма східньої церкви.

„Те саме число „Краківських Вістей" оголошує другий лист митрополита Шептицького, звернений до української інтеліґенції. Митрополит Шептицький признає, що київський митрополит повинен бути вибраним зпоміж православних єпископів, заявляючи, що якщоб київський митрополит дійшов до порозуміння з католицизмом, то він (Шептицький) визнасть його духовний примат. Митрополит Шептицький одначе підкреслює, що після його думки злука обидвох церков є питанням дальшої будучности, бо хоч греко-католики почуваються себе правдивими визнавцями східнього обряду, проте літурґічні реформи та діяльність московського Синоду значно викривили українську церкву.

„При кінці свого листа митрополит Шептицький взиває українську інтеліґенцію до дальшого зусилля в напрямі обєднання церков, яке на його думку є дуже важним для зміцнення національної єдности.

„Лист митр. Шептицького свідчить про це, що він старається оперти злуку українських церков на католицизмі, маючи рівночасно на увазі політичні цілі".

Михайло Зощенко.

Веселі Оповідання

3. Оповідання про те, як Семен Семенович до Лугу їздив.

Страшно люблю ріжні мандрівки. Я, чуете, відрікся би їсти, коби лише кудись поїхати. Поїздом чи кораблем — усе мені одно. Головне, щоби були два або три любі товариші. З ними я готов їхати хочаб до Патаґонії. Я дуже люблю балакати з незнакомими.

Колись я дуже багато їздив. Колиж не коштувало, то я просто не вилазив із поїзду.

А тяжко тоді бувало. Пасажири були лихі, небесідливі, за будь яку дурничку — ногами пхалися. І взагалі сутолока, скандал. Якось раз упав мені навіть на живіт мішок круп.

Самособою, то я сам був винен. Я поклався на долівці. Я був дуже змучився — три ночі стояв, тому теж поклався. Я навіть перестеріг:

— Ввважайте, — кажу я поклався на долівці, не настолочте мені лиця.

Лиця мені не наслочили, та тому що ваґон шарпнув, мішок упав із полиці. І слава Богу, що то впав невеличкий мішок. Побіч стояв двопудовий.

А раз знову стеариною мені в око капнули. Себто старший. Налився, ледащо, наді мною зі свічкою.

— Білет, — повідає — попрошу.

І копнув. Ненароком, повідає. А лекше мені від того не є. Досі лишився мені від того слід на оці. Ось, коли піднести вію, на оці кожний горожанин може доглянути жовтаву пляму завбільшки гороху.

Так. Тяжко тоді було. Як воно тепер, то вже й порівняти не можна.

Наприклад я їздив цими днями до Лугу. Чудово їхати. Порядок, европейська точність, чистота, шкода лише, що я на поганих подорожних натрапив. Не дуже бесідливі. Один носом киває — спати йому, вважаєте, хочеться, другий — мужичок — цілісеньку дорогу їсть. І ще як їсть! Вкрає собі байду хліба, масла на неї наложить і жвякає. Потім знову заснути, вважаєте, боявся...

Був іще третій — дідуган. Теж ледащо. Треба було з нього, песького сина, слова кліщами витягати. Я до нього то сяк то так — мовчить. Став я йому розповідати, як мішок на мене впав — мовчить. Показав я йому пляму на оці. Пляму оглянув, одначе нічого, такого цікавого, не сказав.

Вкінці, після якоїсь великої стації кажу я йому:

— Поважаний горожанине, дуже гарно тепер їхати поїздами. Правда? Порядок. Їдеш, наче німецькою територією.

— Чому? — питається.

— Так наче — кажу німецькою територією їдеш... Відкіля, дивуюся, такі зміни?

— Це — повідає — дисципліна. Росіяни не можуть жити без дисципліни.

— Це — кажу — правда. Золоті слова. В кожній річи передовсім дисципліна. Чи то справи військові, чи навіть водяний транспорт.

— Так — відповідає дідусь. — Одначе росіянин не розуміє дисципліни якслід.

— Себто, — повідаю — чому „не якслід", коли є такий порядок?

— А так.

І не вспів іще дідусь вимовити ці слова, аж тут встає нараз мужик зі свого місця.

— Над чим ви — повідає — так радите? — Я — каже — слова того „дисципліна" слухати не можу.

— А то чому? — питаємося.

— Чули ви — повідає — про Іваська Чиснокова? Такий чорнявий.

— Ні, кажемо.

— Отже — каже — його вбили через тую дисципліну.

— Невжеж? — питаюся.

— Так, — повідає — далебі Підчас німецької війни. На фронті загнали нас до окопів, а ми нічогісько не розуміємося на воєнних справах. А ще Олеся Коваліва... Може ви знали Олеся?

— Ні.

— Отже так. Олеся Коваліва поставили на стійці. А командант був строгий. Приступив командант до Олеся, морду йому викрутив у бік неприятеля тай каже:

— Там — каже — за горбом є ворог. Коли хтось покажеться зза горба, посилай кулю.

А трапилося, що на горбок вийшов Іваська Чесноків. Бараболю там копав. Трава висока — німці не побачать. Вертається.

А вартовий Олесь бачить, що якась фіґура на горбі сунеться, прицілився. Та дивиться: знакома фіґура — Іваська Чесноків.

— Гей! — скрикнув Олесь. — То ти, Іваську?

Тамтой руками вимахує, що ніби то він, мовляв.

Заплакав Олесь і вистрілив...

— І щож? — спитався я.

— Та — вбив...

Мужик відкроїв скибку хліба та став знову їсти.

Дідусь розсміявся.

— А то — повідає — раз тобі!

Я кажу:

— Це ще не доказ. Це глупота. Ви хотіли — кажу — щось оповісти.

— Так — повідає — я хотів, одначе не вспію. Зараз висідаю.

Взяв кошик і вийшов на перон.

Поїзд, самособою, зупинився. А я визирнув крізь вікно. І дивлюся: виходить на перон дижурний. Такий гарний мущина, в прічезах.

Вийшов, палочкою по чоботах бє, вусики підкручує. На жінок поглядає.

Сперся об поручча.

— Гей ти, — кричить — Гнате!

Підходить до нього сторож.

— Гнате, — каже дижурний — принеси-но мені, братіку, папіросок. Вони там на моїм бюрку.

Гнат побіг на стацію.

— Дисципліна, — подумав я. — А може старий мав рацію. Дуже багато людей розуміє фальшиво дисципліну.

Поїзд наш поїхав дальше.

Більше не притрафилося з ніким говорити.

(Кінець).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ДЕНЬ ЗДОРОВЛЯ ДИТИНИ

У суботу „святковано" в Злучених Державах День Дитячого Здоровля. Звісно не святковано його так, як святкується Різдво або Великдень. Просто проголошено день для пригадки всему населенні на певну важну справу.

Справа здоровля дитини могла би багатьом людям видатися зовсім неважною справою. Є справді багато людей, які своєю недбалістю за цю справу найкраще показують, що вони цеї справи не вважають важною.

Тому й добре зробило громадянство, що визначило спеціяльний день для припадки ваги цеї справи. Принаймні для пригадки, що тут не вистарчає заявити своє глибоке зацікавлення дитячим здоровлям, що таке зацікавлення є справжне тільки тоді, як вчинки це доказують.

ЯКІ ЗВИЧКИ ВАШИХ ДІТЕЙ ПРИ ЇДЖЕННІ?

Знагоди дня дитячого здоровля піднесло нюйорське Бюро Дитячої Гигієни питання дитячих звичок при їдженні. Каже, що від звичок дитини при їдженні залежить і здоровля й ріст.

„Як що дитина має розвиватися нормально," говорила директорка Бюра, „дитина мусить мати зрівноважену поживу. Вона повинна діставати різнородну їду, щоб навчитися любити те, що для неї добре — молоко й каші, мясо й яйця, зелену ярину й овочі".

Цими короткими словами можна би змірити, чи звички ваших дітей при їдженні здорові. Чи ваша дитина їсть усе? Чи може вона любить тільки один рід поживи, наприклад, лише мясні страви, або лише молочні? Чи не має дитина забаганок лише до ковбасок, квашених огірків і айскріму? Бюро здоровля говорить про звички, себто про щось постійне: отже не чи дитина їсть іноді всяку страву, але чи вона привикла їсти всяку страву?

ПРОТИ РОЗТРАТИ ПОЖИВИ

Пані Форд, жінка автомобілевого фабриканта, промовляла оноді в Атлентик, Ситі, Ню Джерзі, до Жіночого Краєвого Фармерського й Городничого Союзу про справу консервовання (зберігання) засобів поживи.

Дала при тому науку слухачкам про те, як вона сама консервує яблока.

Звісно, що вістка про цей відчит попала у ґазети почасти й завдяки тому, що промову виголосила жінка міліонера, котру маєтковий стан певно не заставляє щадити поживу, але все таки добре, що в цей спосіб можна було підчеркнути людям, що в теперішній час треба воскресити наново давні способи консервовання поживи, зглядно навчитися від інших людей нових. Пані Фордова могла би навчити жінок-іміґранток, як консервувати яблока в слоїках, а жінки-іміґрантки могли би навчити, як консервуються овочі в старім краю.

НОВИЙ БИЗНЕС І НОВА ПРОФЕСІЯ

У цікавий спосіб, через насильне кормлення „костардом", тісточками і яйцями, пробує Бюро домашньої господарки під Вашингтоном навчити 12 людей розпізнавати роди сушених яєць, що їх мається висилати до Англії.

Висилано сушені яйця з Америки в Англію ще в минулу світову війну. Від її закінчення такі висилки перервано. Нова війна знову оживила цю практику.

Тому тепер треба людей, які могли би, покушавши спорошкованого яйця, розпізнати, до якої катеґорії воно належить: до знаменитих, добрих, чи достаточних. Фах вимагає від людини розвиненого смаку. Певно на таке звання не надається людина, котру змалку вчили: В смак, чи не в смак, аби кишка як кимак.

ГРОШІ Й ЗДОРОВЛЯ

Директорка Бюра відживлювання при „Комюниті Сервіс Сосайеті" остерігає домашні господині, що дорожча пожива недоконче має більше цих для здоровля конечно потрібних складників, званих вітамінами.

Наприклад господиня, що йде за порадами давати своїм хатним зеленої ярини, часто купує, скажім за десять центів, головку салати, що важить пів фунта. Колиб одначе вона купила за 10 центів шпінаку, то вона дістала би 300 разів більше вітаміну Ц.

Виходило би з того, що господиням варта би читати про такі річи в ґазетах чи книжках, або слухати на радіо.

НОВИЙ ВИШКІЛ ДЛЯ НОВОЇ ПОТРЕБИ

На нюйорській тридневій добродійній конференції одної церкви обговорювано потребу навчання дітей, як поводитися на випадок повітряного рейду.

Бесідники підносили цілу низку арґументів за таке навчання. Передовсім повітряні рейди будуть загрожувати життю й здоровлю дітей. Вони будуть наповняти дітей страхом і поражати їм несподіванками. Вони будуть відбирати їх почуття безпеченства. Досі дітей навчали часто так, що перед ними закривано певні факти життя, головно факт смерти. Якже тепер з тим погодити факт, що підчас повітряного рейду дитина мусить стрінутися видом смерти?

Дискусія була прикладом нових проблем, що їх підносить новочасна війна. Певно треба немало розваги, щоби ці проблеми розвязати.

ПОСПІХ

Видно, що настали нові часи в Америці, коли найшовся священик, що в своїй недільній проповіді став критикувати американців за їх поспіх.

Дійшло, говорив він, до того, що людина купуючи авто, питається лише, кілько парових коней силу має його мотор, а не за те, як зручно кермоване коло повертає автом або як скоро гальми можуть задержати авто в бігу. Не дивниця, що думаючи про скорість, ми збільшуємо постійно число нещасних випадків від автомобілевого руху. Цілу нашу фільософію життя просякає ця думка про потребу поспіху.

Це все ще певно не було би так зле, якби не те, що задивлені в скорість, ми не звертаємо уваги на те, куди ми з таким поспіхом премося.

Це абсурдне наставлення змалював один гуморист, оповідаючи про свою стрічу з американцем. „Куди ви їдете?" питався він його. „Не знаю, але не маю часу: спішуся."

До Статті „Виховання Дітей на Прикладі"

У статті „Виховання дітей на прикладі" з 28. квітня ц. р., значеній ініціялами, шановний автор зацитував виїмок з одної з моїх статтей на виховні теми, яким я висловлювала погляд про допускаємість фізичних кар у віці, коли умовий стан дитини не є ще підготованим для вияснення та арґументацій. Мала я на гадці перший рік життя дитини, бож воно є ясним, що лиш цей мож уважати віком, у якому дитина робить початкові кроки у цьому напрямі, щоб второпати сам зміст заказів чи приказів, які звертають у її сторону родичі. У ніякому разі вона не є ще підготованою для цього, щоб вже тоді зрозуміти їхній намір, який ці рішення узасаднює.

Шан. автор вважає цей мій погляд помилковим і радить у цьому віці починати промовляти до розсудку дитини, вважаючи, що фізична кара може витворити у неї страх перед подіями, яких вона не може збагнути своїм мізком, і у наслідках звихнути характер дитини.

Позволю собі до цеї справи додати пару завваг про це, чому побоювання шан. автора вважаю неузасадненим, а дитячий ум у початковій фазі розвою непідготованим для арґументації. Автор подає, між іншими, приклад ссання пальця дитиною і радить лікувати цю почату звичку апелем до розсудку. Лікарі радять лікувати її зараз при перших проявах у початкових місяцях життя,ізза простої причини, що коли дитина пічне „рачкувати", чи бавитися на землі не визбувшися інклінації вкладати пальця в ротик — вона допроваджує цею дорогою неймовірну скількість бактерій до свого організму та може набратися небезпечних недуг. Та коли ми без висліду вичерпали усі механічні способи, щоб дитину відівчити від цього (вдягання рукавиці, вкладання у ручку немовляти забавку, щоб дати їй якесь заняття і т. п.) — нема такого бесідника, щоб найшов досить сильну і зрозумілу для цього віку мову та переконав дитину про негиґієнічність такого заняття. Півроку чи рік пізніше, коли дитина розуміє вже, що це є біль жолудка, яка його причина, та чому треба мити часто брудні руки — ми можемо вчити її арґументами та сподіватися з цього висліду. Але до цього часу таки здоровіщим видається дати дитині по руці нешкідливого „ляпанця", ніж терпеливо глядіти, як вона заїдається брудами та чекати, аж наші переконування найдуть у неї зрозуміння.

Ці перші „гріхи" дитини, для яких вважаю фізичну кару допущеною, є такими простенькими, що кожний місяць вперед позваляє дитині збагнути загадку, чому забороняємо їх дитині поповняти. Відступ між цим, як ми дали дитині по пальцях, бо вона вперто пхає руку до вогня, а цим, коли зрозуміємо, що це значить, що вогонь „пече", є такий короткий, що у психіці дитини нема часу на розвій якихось глибших, підсвідомих страхів, чи комплікацій. Вони моглиб зайти тоді, колиб ми тяжко покарали дитину биттям, наприклад, що вжила поганого слова, якого змісту не розуміє, забрала чужу річ і т. п. Це може дитина довго тямити, як кривдячий вчинок, бо забере літ, поки направду зрозуміє моральний закон про чужу власність чи пристойну мову. І у цьому випадку фізична кара може дійсно викликати якісь далекойдучі, руйнуючі для характеру наслідки.

Зноваж ніяк не можу погодитися з поглядом автора, яким вважає фізичні кари допускаємі у дітей атавістично обтяжених. Атавістичні обтяження проявляються у дитини такими моральними звихненнями, як продумана злосливість, вперте говорення неправди, садизм, нахил до крадежі і т. п. Ці всі прояви сьогоднішня наука лікує, а в ніякому разі не карає фізичною карою, яка булаб у такій самій мірі негуманною, як лічення биттям людини хорої на умі.

Важним є не це, якої методи вживаємо для виховання дитини, але чи ця, що ми вибрали, приносить бажаний успіх. Коли десять літ відкликумося до дитячого розсудку, замикаючи очі на її погану поведінку, в цій надії, що наша метода мусить нарешті принести бажаний вислід на засаді, що „капля вижолоблює скалу" — можемо дочекатися гіркого розчарування. Кожний рік дитини призначує природа не лиш на її фізичний похід вперед, але й на повний поступ у духовому та моральному розвою. Коли дитина його не проявляє — значить наша виховна метода вимагає перевірки.

Клявдія Олесницька.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

NEW YORK, N. Y.

Ukrainian American Women of New York City Unite To Train For "Victory."

For twenty-five years or more a fine work of charity, welfare and social activities has been conducted in New York City by Ukrainian women organized in various clubs, church societies and political auxiliaries. The largest group of Ukrainian women, however, are affiliated with "Soyuz Ukrainok Ameryky," or as it is also known, Ukrainian National Women's League of America, whose headquarters have been in New York City since its first year, 1925. It was the original object of this organization to unite all Ukrainian women's clubs into its ranks but there are many individuals who still have personal ideas as to organizations, politics and even welfare, and so there remains in New York City, as everywhere, several groups not affiliated with the majority.

In these times when unity is so essential to victory, some of the leaders of Women's organizations decided to attempt a unity. The national president of the Ukrainian National Women's League of America called the executives of several organizations to a conference, and on January 28, 1942, a group consisting of the New York bronches of Soyuz Ukrainok, and Lesya Ukrainka, and individuals not affiliated with these societies, formed a United Club of Ukrainian Women of New York City.

This group meets every week in the headquarter of the Soyuz Ukrainok at 48 E. 7th St., where speakers from the American Red Cross gives from time to time talks on the various functions of the organization. A home-nurse class was established, which is now coming to a close. It is worthy of mention that all material necessary to this course was supplied by the members, which was a decided advantage because for the present the New York Chapter of American Red Cross cannot supply enough material for the demands being made for this sourse. Here many patriotic instructions are given to the members, including American hymns and "Oath of allegiance," which is said at openings of all meetings.

The committee in charge consists of Miss Stephanie Abrahamowska, chairman; Mrs. E. Braznyk, vice chairman; Mrs. A. Kmetz, American secretary; Mrs. D. Riznyk, Ukrainian secretary; Mrs. Boyachko, treasurer; Mrs. E. Zalevska, publicity; Mrs. T. Yarmola, production; Mrs. Braznyk, inspection of production. A concert is being planned for Mothers' Day, benefit for the American Red Cross.

There are other Ukrainian women's clubs in New York City doing patriotic defense work, such as the sewing, or production groups of the Ukrainian Relief Club for Distressed (the word club is being misinterpreted by word unit), also individual groups selling bonds and stamps, as well as the "war relief," which has been discontinued because of other defense funds. If only the selfish pride of individual groups could be sacrificed for the great human cry of "Unity shall preserve strength and democracy," then surely New York City could lead in an All United Front of Ukrainian Americans!

Registrations for the next home-nursing Class are being taken now every evening at 318 E. 6th Street, New York City. Women must realize that physicians and trained nurses will not be available, in times of crisis or disaster, as then they will be occupied serving lines on the scenes of disaster and hospitals. It is the aim of the National American Red Cross to train at least one member in every family how to take care of its own family, in case of illness or accident.

Join the United Club of Ukrainian Women in New York City and keep busy by training in home-nursing, first-aid, and other defense courses.

We cannot afford to be ladies of leisure today. We must help to support the morale of our people. Healthy minds make healthy bodies and useful citizens.

Ukrainian American women, train yourselves to help the United States to win an everlasting Victory!

Patriotically,

Annette L. Kmetz.

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

З хрестин на патріотичну ціль.

Дня 18. квітня ц. р. член нашого клюбу п. І. Захаревич з дружиною справляли хрестини своєї малої донечки Елени, на яку то оказію запросили своїх знакомих та приятелів. При гарній гостині, якою проводив відомий наш бизнесмен п. Микола Врублевський, не забуто за потреби Американського Червоного Хреста, який виконує високо-патріотичну й взнеслу працю на користь Америки. На заклик п. М. Левицького присутні зложили $14,75, яку то суму підписаний негайно переслав на призначене місце. Збірку переводила пані М. Якиміцька.

Михайло Беля.

ІНДІЙЦІ СТИРАЮТЬСЯ МІЖ СОБОЮ

ЛОНДОН. — З всеіндійського конґресу виступив один з його чільних провідників, бувший премієр провінції Мадраса, що начисляла 40 міліонів людей, Раяґопаляхарі. Його уступлення замітне, бо це він недавно був заявив, що коли магометани, та інші релігійно-національні індійські відлами, хочуть політичного самовизначення, вони повинні його дістати. За те партія Магатми Ґандія його гостро осудила. Його уступлення заповідає, що всеіндійський конґрес таки переведе резолюцію, що ніхто внутрі Індії не має права політично самовизначуватись. Водночас індійські провідники таки накликають всій нарід до опору супроти японців, хоч Магатма Ґанді старається до цього не допустити.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ПРЕМІЄР ГОЛОСУЄ.

В. Л. Мекензі Кінґ, премієр Канади, віддає в Отаві голос підчас голосування, яке мало рішити питання, чи його уряд має право брати людей до війська для служби за морем. Канадійці були подавляючою більшостю ЗА проект, лише канадійські французи були ПРОТИ.

НЕ МОЖЕМО БІЛЬШЕ НАРАЖУВАТИ СВОЇХ ВЛАСНИХ КОРАБЛІВ!

ВАШИНГТОН. — Є доказане, що ворожі субмарини покористуються світлом з наших берегів. Ось ті світла помагають їм відшукувати наші власні тягарові кораблі, які ми тим способом наражуємо на небезпеку. Добровільне притемнення не дає добрих вислідів. Ось тому армія перебрала цю справу у свої руки вздовж цілого Атлянтійського побережа. Таке заявив ґазетярам секретар Стимсон.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 24. квітня 1942. року помер на удар серця в Bellevue Hospital, New York City

ІВАН ПРОЦАК

довголітній член Тов. Просвіта, від. 129. У. Н. Союзу в Гвайтстовн, Н. Й.

Покійний походив зо села Крашівна, повіт Золочів, Західна Україна. Прожив 51 літ. Покійний завжди давав жертви на добродійні цілі.

В смутку полишив жену Катерину і дочку Марію, літ 17.

Тлінні останки перевезено зі шпиталю до погребового заведення. Похорон відбувся в вівторок рано в 10. год. з укр. кат. церкви св. Юрія при 7 ул.

Нехай земля буде Йому пером!

М. Дзярський.

ВОЗИ—ВЕТЕРАНИ.—Автобуси, що їх колись уживали на світовій виставі в Ню Йорку для обвоження гостей по виставі, нині сповняють службу в Нюпорт Нюз, у Верджінії, возячи робітників з одної частини великої фабрики в другу. Робітники назвали цей автомобіль „Шанґгай Експрес".

З МУЗИКИ

ПРО ДАЛЬШІ ВИСТУПИ М. ГОЛИНСЬКОГО В КАНАДІ.

КОНЦЕРТ У МОНДЕРІ.

Про цей концерт пише о. Андрій Трух, ЧСВВ., в канадійських „Українських Вістях" з 21. квітня б. р., між іншим таке:

Минулого тижня були в Мондері три несподіванки.

Першою несподіванкою була вістка, що до нашого малого містечка прибуде великий український артист-співак Михайло Голинський. Мати змогу почути спів найбільшого свого співака, що своїми дотеперішними виступами не тільки звеселив сотні тисяч українських сердець, але й розголосив імя українців, це була така надзвичайна нагода, що домагалася доконче тільки одного, рішучого слова: Піду!

Другою несподіванкою був мокрий сніг, що засипав усі дороги до Народнього Дому в Мондері, так, що неодному щирому українцеві, що не звик ніколи опускати артистичних і патріотичних вечорів, могла прийти журлива думка про виправу до Мондеру з питанням: „Щоменеб там занесло: чи кінь, ворон чи весло?"...

Та була ще й третя несподіванка: не зважаючи на сніг, салю модерського Народнього Дому заповнили українці й не-українці, католики й некатолики, священики й світські люди, міщани й фармері, що аж лекше стало на серці, що буде з ким провести такий рідкий і памятний вечір.

І є чого послухати!

За співом Голинського раз із Довбушом тужимо за рідною, карпатською Чорногорою, то „з трембітою сумуємо за тим стрілецьким цвітом, що його 40 тисяч зівяло в нерівнім бою", то знова з Шевченком згадуємо славне минуле, коли то „базарі, де військо, як море, червоне бувало горить, а ясновельможний на воронім коні блисне булавою — море закипить! Закипить і розлилося степами-ярами..."

Голинський піснею раз громом за хмарами загримить, то поплине маєстатично й наче „Дніпро наш котить хвилі", або „роєм дум вилетить і тихо заплаче на дні самого серця..." А так мило, так рідно, так спокійно й виразно, що — як казала одна особа в Мондері: Я вже чула два його концерти й безмірно любувалася ними. Мене захопило особливіше його дуже виразне виголошення, його дикція. Це для нас, українських канадійців, рідка приємність і підйом духа, коли ми чуємо такий чудовий спів наших народніх пісень".

При чім мило згадується й нашого едмонтонського професора-піяніста Амврозія Головача, що так ніжно й артистично товаришить великому співакові своєю грою на піяні.

До того, що говорили про п. Голинського люди й до того, що сказав зокрема в своїм привітальнім слові в Мондері п. адв. Шкварок, я ще допишу: „Слава Богу, що дав нам такого новітнього „Бояна - Бандуриста", що від його співу між нами „вилітають роєм думи" про минуле українського народу, про старий край, із тією надією, що в сьому ще український „садочок оживе, позеленіє", а між чужими розголошується й звеличується українська нація.

КОНЦЕРТ В ЕДМОНТОНІ.

Про цей концерт пише в „Українських Вістях" (ч. 16) Віктор Купченко між іншим таке:

Україна в вогні, а земля її, як цегла червона; Україна в крові тоне, Україна в болях стогне, — а Він вирвався з вогню, з крови, з нелюдського пекла, взяв у своє серце пісню України та й поніс її в світи.

Поніс в світи славу України, поніс найдорожчий її скарб.

Слухайте, слухайте! Хоч оця пісня в вогнях роджена, в сльозах рощена, в крові купана, — та проте ось яка вона дзвінка та чиста! Як щире золото, як рання заграва, як жемчуги самоцвітні!

Слухайте, слухайте!

І Він випустив її зі свого серця...

А в світі далекому, аж гень за морями та за океанами враз запахло троянадами городовими, плеканими, та зашуміло темними борами гірськими; затужила трембіта полонинська...

„Засумуй, трембіто,
Та по всякому світу,
Що зівяло галичанам
Сорок тисяч цвіту..."

А далекий голос відгукується: Та чи то лиш галичанам? Та чи то лиш сорок тисяч?

Гей! гей!

„За дуяою дума роєм вилітає,
Одна давить душу, друга розриває"
бо: —

„Гей Україно, ти крівавая,
Хтож тебе, мати, покрівавив?" -
„Покрівавили злії вороги,
Люті, без ваги" —

несеться пісня за піснею — так тужно, так сердечно, так щиро - дрібно, немов щебет жайворонка...

То знов — ой, Співаче мій хороший, де в Тебе сили стільки набралося?... Громи, що обриваєте скелі карпатські, що запалюєте темні бори верховинські, що загоните бурого медведя в його гавру — не вам, не вам на прю із Ним стати!

Це — Голинський співає!

Він громи метає — аж серце здрігаєсь. Він піснею громовою братів кличе-взиває до діла, до чину:

„Гетьмани, гетьмани! як би то ви встали,
Встали, подивились на той Чигирин!"

Вся краса, вся сила, вся велич і потуга, всі найглибші пориви збірного серця українського народу, що віками кристалізувались в його пісні — знайшли тепер свого виразника в особі Михайла Голинського!

Хто чув його, або хто почує його — скаже: Так, во істину так!

Бо з таким великим багатством тонового кольориту, що — то шовками стелиться, то просить-благає, то плаче-ридає, то знов тучами-громами бойко вдаряє — нікого ми ще не чули, крім оцього Михайла Голинського.

* * *

Між українські пісні шановний артист вплів дві італійські арії з опер: Пуччінія й Джордана. І власне в цій другій — мені здається — артист всеціло розвинув свою високу співочу техніку й силу барвистости.

Та проте українська пісня западала в серця слухачів таки глибше, бо Голинський дає її нам в такій мистецькій красі й у такій широсердечности, що вона нас очаровує так, як те казкове євшан-зілля.

* * *

„Гой, гой, Чорногоро, ци тя ще побачу?
Як день так ніч за тобою тужу, плачу..."

дзвенить у моїй душі й сьогодні ще останній рефрен „Довбушевої пісні" з незабутнього концерту Мих. Голинського. Та замісць Довбуша, я все бачу перед собою особу шан. Артиста: ніби то він самий за Чорногорою тужить-плаче на чужині — і жаль мені стає дорогого нашого Гостя. Але серед тих дум у мене й у всіх нас горить свята надія, що —

Ти, дорогий і великий наш народній Співаче, побачиш іще свою Чорногору! І не лиш її, але всю землю українську від краю до краю! Але вже тоді, як „врага не буде, супостата, а буде син і буде мати, і будуть люди на землі!"

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

І МАЙБУТНЯ КОРОЛЕВА РЕЄСТРУЄТЬСЯ. Позичивши собі пера від принагідно при ній стоячого британця, британська, принцеса Елизабет зареєструвалася в Лондоні, згідно зо законом про програму краєвої служби. Вона мала реєструватися, бо недавно скінчила 16 літ життя. Вона одіта в уніформу пластунки.

Домініко т. є Домінік від імени патрона (покровителя) в котрім то дні цей остров відкрито.

Мокре білля не льодоватіє в зимі, якщо при останнім полоканні додамо до води дещо соли.

Трохи цитринового соку, доданого до води, є знаменитим середником до чищення зубів.

РАДІО

В суботу, 2-го травня, в годині 4-тій пополудні на Радіо Програмі Сурми, виступлять передові виконавці Української Оперової Трупи з п. Марією Сокіл і п. Ольгою Лепковою, які під проводом проф. А. Рудницького відспівають низку найкращих музичних точок з опери Запорожець за Дунаєм.

Як загально відомо цю оперу Українська Оперова Трупа ставить в неділю, 3-го травня, година 7-ма ввечорі в Українській Централі в Нюарку. 99

ПОДЯКА

Дякую з цілого серця тим усім, що в дні моїх уродин зробили мені дня 26. квітня милу несподіванку з нагоди пережитих 57 років. Зокрема дякую парохіянам і сестрицям, а з тих останніх ще осібно тим, що так добре „обдурили" свою секретарку, а то паням: Куріца, Стар, Сиротинська, Бах, Левицька. Також і дітям, С. Гасюкови і Тоні Мотиль, та зятеви Василеви Мателеви. Дякуючи всім за дарунки, запевняю їх, що я сподіюсь, що колись ще їх ліпше „здурю", як Вони мене. (Ог.)

Текля Гасюк.

ТАРЗАН, ч. 557. На вершку машту.

Коли Вилєно підлазив близше до Зелі, вона підсунулася ще вище, майже на самий кінець машту й вже більше не було куди лізти.

А на долі, на дерев'яній підлозі корабля, лежала скровавлена фігура. Це був зранений Гуйон.

Коли він прийшов до притомности, він зняв свій панцир, щоб облекшити своє ослаблене раною тіло.

Нагло його стомлений зір впав на зрадливого Вилєна, що драпався по високому машті за Зелею.